

ŠKODY V LESÍCH DOSAHUJÍ DESÍTEK MILIARD KORUN A MOHOU SE STÁT ZÁSADNÍM PROBLÉMEM ČESKÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Lesy a lesní hospodářství devastovalo v roce 2018 nejen sucho a kůrovec, ale také ekonomické škody způsobené výší kalamitních těžeb a propadem cen dříví. Celkové škody v lesích za rok 2018 přesáhnou 20 miliard korun. Pro rok 2019 jsou škody odhadovány na 30 miliard korun. Vlastníci lesů se dostali do existenčních problémů, které znamenají, že nemají prostředky na další boj s kalamitou a zalesňování kalamitních ploch.

ŠKODY V LESÍCH

Pro výpočet škod na výnosech a z předčasného smýcení lesních porostů byly využity odhady Lesní ochranné služby a dalších lesnických subjektů předpokládající **objem kůrovcem napadeného dříví v roce 2018 na 18-20 mil. m³**. Dále byla využita reálná ztráta zpeněžení způsobené extrémním převisem nabídky kalamitního jehličnatého dříví, která se v roce 2018 pohybovala ve výši 800-1200 Kč. Z těchto základních dat byla znaleckým postupem vypočítána částka 18,1 miliardy korun škod na výnosech a z předčasného smýcení porostů.

Ke škodám způsobených suchem a kůrovcovou kalamitou je také nutné připočítat škody na sadebním materiálu v lesních školkách, ztráty způsobené změnou struktury poptávky a vícenáklady na pěstování sadebního materiálu spojené především se stíněním a zavlažováním. Dále vznikly ztráty způsobené usycháním vysazených sazenic, které se v roce 2018 nejčastěji pohybují mezi 20-30 %. Jsou ovšem lokality, kde vlivem sucha uschla veškerá výsadba. **Celková škoda v lesních školkách a na výsadbách činí zhruba 500 milionů korun.** „Zhruba polovina této částky (250 mil. Kč) je finanční ztrátou pro lesní školkaře. O jak obrovskou újmu se jedná ukazuje celkový roční obrát z prodeje sadebního materiálu, který činí zhruba 600 milionů korun,“ uvedl Petr Martinec člen CZECH FOREST think tank a odborník na problematiku lesního školkařství.

Významnou ekonomickou zátěž představují pro vlastníky lesů také **vícenáklady spojené s bojem s kůrovcovou kalamitou** (složitější kalamitní těžba, asanace dříví, logistika, skladování) **v odhadované výši 1,5 miliardy korun.**

Celkově se tak **ekonomické škody v lesích za rok 2018 pohybují na hranici 20 miliard korun.**

Bude-li situace na trhu s dřívím obdobná i v roce 2019 a naplní-li se prognózy napadeného dříví kůrovcem v objemu 30 mil. m³, **přesáhnou škody v tomto roce částku 30 miliard korun.**

Plocha lesů, která byla v roce 2018 zdevastována působením sucha a kůrovce je aktuálně odhadována na 50 tis. hektarů. Náklady na obnovu a ochranu takto rozsáhlé plochy budou pro vlastníky lesů představovat náklady ve **výši 5,5 miliard korun.**

„Veškerá péče o lesy, ale i další funkce lesů (ekologické, vodohospodářské, rekreační a další) jsou téměř výhradně hrazeny z prodeje dříví. **Vlastníci lesů tak již v mnoha případech nemají prostředky na péči o lesy a podporu všech dalších funkcí lesů.** Na místě jsou i obavy o financování dalšího boje s kůrovcovou kalamitou a následné obnovy lesa,“ varuje Miloš Kučera z CZECH FOREST think tank, který se mimo jiné věnuje také správě soukromých lesních majetků.

V přímém ohrožení je aktuálně zhruba 500 mil. m³ smrkového dříví (zásoba smrku starší 21 let), tedy téměř polovina porostů v ČR. Pokud se šíření kůrovcové kalamity nepodaří zastavit a bude zasažena většina porostů se zastoupením smrku, znamenalo by to při dnešním poklesu cen dříví **škody ve výši více než 500 miliard korun**. Vedle soukromých a obecních vlastníků bude významně postižen i český stát, který vlastní více než 50 % lesů a je příjemcem mnoha odvodů ze státních i soukromých lesů.

Tento vývoj předznamenává i obrovské ekonomické škody na straně dřevozpracujícího průmyslu, kterému nebudou vlastníci lesů schopni v dohledné době dodat dostatečné objemy dříví.

„Dopady sucha a kůrovcové kalamity se nejen v ekonomických důsledcích, ale například i razantním poklesem dostupnosti prakticky jediného ekologického a obnovitelného materiálu – dříví nebo negativním vlivem na vodní režim v krajině mohou dotknout potřeb většiny občanů České republiky,“ upozorňuje Jan Příhoda z lesnického think tanku CZECH FOREST.

I PŘES NEPŘÍZIVÉ OKOLNOSTI, BY VLASTNÍCI LESŮ NEMĚLI PODLÉHAT PANICE A LESY BY NEMĚLI PRODÁVAT POD REÁLNOU CENOU

Průměrné ceny lesních majetků se v posledních letech pohybují nejčastěji v rozmezí 15–20 Kč/m², přičemž spodní hranici tvoří cena holin (cca 1–6 Kč/m²) a horní hranici cena nejkvalitnějších mýtných, většinou smrkových porostů (cca 40–45 Kč/m²). *„Má zkušenost oceňovatele zatím nenasvědčuje, že by narůstal počet uskutečněných prodejů lesa nebo začaly klesat průměrné ceny. Co však patrné je, je zvýšená nejistota a opatrnost vlastníků i potenciálních kupujících,“* říká Radek Zádrapa znalec v oboru oceňování lesů.

Rozsah kůrovcové kalamity je u nás, ale i v Evropě bezprecedentní, cenové poučení nám proto historie nemůže poskytnout. **Kůrovcová kalamita bude tlačit ceny dolů, ale masivní nárůst obliby investic do nemovitostí po světové finanční krizi po letech 2008–2009 by měl ceny tlačit naopak nahoru.** Vliv na cenu lesa bude mít také podpora státu vlastníků lesů, který jako jediný může v takto extrémní situaci poskytnout účinnou pomoc.

Les je kromě porostu také pozemkem. A jak u nás, tak v Evropě **jsou pozemky vzácným zbožím**. Od roku 2009 **ceny vytěžených lesních pozemků rostou zřetelně rychleji než ceny lesních pozemků s porosty**. *„Považuji to za důkaz, že lidé u nás začínají ve srovnání s minulostí přikládat větší hodnotu pozemku samotnému, než tomu, co na něm momentálně roste nebo jak je využít. Toto by vlastníci mohli vnímat jako silný argument brzdící ukvapené prodeje lesa ohroženého kůrovcem,“* doplňuje Radek Zádrapa.

„Nelze mít žádnému majiteli lesa za zlé, že ho problémy s kůrovcem přerostou. Než se však rozhodne les prodat, měl by si zjistit co nejvíce informací. Nejvěrnější služkou paniky je neznalost,“ komentuje riziko ukvapeného výprodeje lesů znalec v oboru oceňování lesů Radek Zádrapa.

*Členové CZECH FOREST think tank
a spolupracující experti*

Kontakt:

Ing. Jan Příhoda

Předseda CZECH FOREST TT, z.s.

T: 604 211 167

E: info@czechforest.cz

Příloha: Výsledky výpočtu odhadu ztrát na výnosech a z předčasného smýcení porostů

ODHAD ŠKOD SUCHEM A KŮROVCEM ZA ČR

podle stavu ke dni 4. 12. 2018				
	zdroj	t.j.	r. 2018	r. 2019
poškozený objem	odhad LOS VÚLHM	m ³	20 000 000	30 000 000
poškozená plocha	kvalif. odhad	ha	44 000	66 000
střední věk poškozených porostů	kvalif. odhad	věk	70	63
škoda na výnosech		Kč/m ³	769	769
škoda z předčasného smýcení		Kč/ha	61 412	90 751
škoda na výnosech		Kč	15 380 112 018	23 070 168 027
škoda z předčasného smýcení		Kč	2 702 127 775	5 989 576 342
škoda celkem		Kč	18 082 239 793	29 059 744 370
škoda celkem		mld. Kč	18,1	29,1

Autor: Ing. Radek Zádrapa, Ph.D a členové CZECH FOREST think tank